

MESEČNIK ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice 040 Lit, za vse ostale 6 Lit.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva c. 19. Telefoni: 30-21, 30-22, 30-23, 30-24.

LETNIK VII.

MAJ 1942-XX

ŠTEV. 5

Ali naj se kmet življenjsko zavaruje?

Splošno mnenje kmečkega prebivalstva je bilo še pred kratkim, da je življenjsko zavarovanje za kmečkega človeka nepotrebno, neprimerno in celo nemogoče. Glede potrebnosti je kmečki človek videl, da se življenjskega zavarovanja oprijemljejo predvsem nekmečki ljudje, ljudje samostojnih poklicev, nameščenci, javni in zasebni. Vsi ti živijo v bistveno drugačnih razmerah kakor kmet. Če je tedaj življenjsko zavarovanje tem potrebno, tako je kmečki človek sklepal, potem pač ni potrebno kmetu. Tudi se je videlo življenjsko zavarovanje kmečkemu človeku neprimerno njegovemu običajnemu in od nekdanj po ustaljenih načelih vodenemu gospodarjenju. Kmet oddaja denar za požarno zavarovanje, za davke, za obleko in druge nekmečke proizvode, a za življenjsko zavarovanje doslej denarja ni bilo treba šteti. Če je pri gospodarstvu kaj denarja preostalo, je šel ta v hranilnico. Ker tedaj v kmečkem gospodarjenju nikjer ni bilo prostora za življenjsko zavarovanje, je mislil, da se ga res tudi ne more oprijeti.

Ko je Vzajemna zavarovalnica začela z ljudskim življenjskim zavarovanjem KARITAS, se je začelo tudi v tem pogledu svitati. Čeprav je zavarovanje KARITAS pravo življenjsko zavarovanje, se ga je naš kmečki svet z navdušenjem oprijel in danes so pač že redke tiste kmečke družine, v katerih ne bi bilo KARITAS police. V desetih letih svojega obstoja je KARITAS misel življenjskega zavarovanja s toliko prepričevalnostjo zanesla med vse sloje našega naroda, da so le še redki, ki ob besedi KARITAS podvomijo.

Za zavarovanje KARITAS je značilno to, da posluje z nizkimi zneski. Nizka je premija in še ta razdeljena na mesečne obroke, tej nizki premiji primerna je tudi zavarovalna vsota, ki naj pač zavarovancu oziroma njegovim svojem pomaga v najhujši sili. Prav zaradi nizkih vsot to zavarovanje v posameznem gospodarstvu ne more imeti kakih trajnejših in močnejših učinkov. Ono je izrazito in samo socialnega značaja, namenjeno v glavnem le enkratni določeni potrebi, zlasti za kritje stroškov ob smrti zavarovanca.

Življenjsko zavarovanje v običajnem pomenu besede pa ni vezano na določeno višino vsot, temveč je mogoče za vsako še tako visoko vsoto. Omejeno je navadno le navzdol, t. j. zavarovati se je mogoče šele od gotove najnižje vsote navzgor. Ta najnižja vsota je približno tista, do katere segajo zavarovalne vsote KARITAS zavarovanja. Ker je tedaj mogoče življenjsko zavarovanje skleniti za vsako vsoto, zato ima tudi v gospodarjenju mnogo večji in širši pomen. Z njim je mogoče gospodarstvo posameznika bistveno podpreti, ono more svoj blagodejni vpliv uveljaviti ob najrazličnejših potrebah. Trgovec se zavaruje, da v primeru predčasne smrti upniki ne poderejo njegovega življenjskega truda, temveč krijejo svoje potrebe iz njegovega življenjskega zavarovanja, pa tudi, da si z vso gotovostjo zbere kapital, s katerim bo mogel izvesti svojo zamisel razširjenja obrata. Nameščenc se zavaruje, da v primeru prezgodnje svoje smrti oskrbi svojo družino, ki bi sicer ob prenizki pokojnini morala izhirati, pa tudi, da svojim otrokom omogoči primerno doto ali sam sebi na stara leta boljše življenje v lastnem in plačanem domu. Delavec se zavaruje, ker ve, da samo socialno zavarovanje ne more zadostiti vsem potrebam njegove družine in njegovega gospodarjenja. Iz enakih in podobnih razlogov se zavaruje obrtnik, zdravnik, odvetnik, duhovnik.

Kaj pa kmet? On ima svojo zemljo, ki vsaj skromno preživlja tudi številnejšo družino. Njegov dom stoji trdno in njega streha je dovolj prostorna za vse domače. Iz prebitkov pri prodaji poljskih pridelkov, lesa in živine se nabira v hranilnici kupček za doto otrokom. In vendar je še dolga vrsta možnosti, v katerih ta način gospodarjenja ne zadostuje. Tudi kmet potrebuje življenjsko zavarovanje. Da omenimo le nekaj primerov, ko je življenjsko zavarovanje kmetu potrebno: Prva možnost je vsekakor ta, da lahko tudi on prej umre, kot pa je mogel polno oskrbeti svojo družino. Kako vse drugače bi bilo mogoče urediti vprašanje preužitkarstva, če bi kmet bolj upošteval potrebo življenjskega zavarovanja! Skrbi, ki jih ima dandanes pre-

V zadnjem času je KARITAS izplačala po 38 lir naslednjim novorojenčkom:
Dimnik Štefan, Dobrunje;
Jurca Marija, Ljubljana, Tržaška cesta 52;
Dobrovolje Ana, Verd, p. Vrhnika;
Dobrovolje Marija, Verd, p. Vrhnika;
Bricelj Jožica, Dobrunje;
Hudoklin Anton, Vel. Brusnice 9;
Kraševec Vinko, Dane 40, p. Stari trg — Bežek.

KARITAS.

Našim cenj. čitateljem!

Na številna vprašanja, kdaj bomo nadaljevali s povestjo »Mešetarje«, sporočamo, da bo uredništvo čitateljem postreglo z nadaljevanjem, čim bo nadaljevanje prejelo od pisatelja.

Uredništvo »Naše moči«.

Ubit čas ubija

Mnogi ljudje preživljajo svoje življenje s tem, da ubijajo čas. A čas je močnejši od njih in vsako jutro se spet zbudi. Maščuje se nad njimi s tem, da jih ubije popolnoma in končno veljavno, tako da ne ostane za njimi niti najmanjši spomin.
Papini.

Pri zgodovinski uri. Profesor: »Žakelj, povejto mi, kaj se je važnega zgodilo v letu 1769?« — Dijak Žakelj: »V tem letu je bil rojen Napoleon.« — Profesor: »Dobro, a zakaj je znamenito leto 1774?« — Dijak (nekaj časa premišljuje): »Takrat je Napoleon dovršil pet let.«

Če sta dva sprta. Gospa Karlina se je hudo sprla z gospodom Slavkom, ki stanuje v njeni hiši. Nekega dne nadere Slavka: »Gospod Slavko, zahtevam, da svojega psa odvadite tako zaničljivo mahati z repom, kadar me srečate.«

Zaradi prijaznosti. Anka: »Očka, neki deček je prinesel tole konjsko uzdo in pravi, da je za nas. Saj mi vendar nimamo konja.« — Očka, po poklicu profesor: »Naša je, naša. Naročil sem jo v neki trgovini. Veš, tam so bili tako prijazni z menoj, da sem moral nekaj kupiti.«

V zadnjem času je KARITAS med drugim izplačala **cele zavarovalne vsote** ob smrti naslednjih članov in članic:

Ambrožič Frančiška, Gaberje 14, p. Dobrova;
Dakshofler Katarina, Jesenice, Savsko nabr. 4.
Golob Marija, Godič 62, p. Stahovica;
Destovnik Anton, Soštanj, Cankarjeva 4;
Bercee Jakob, Podkoren;
Trojar Marija, Celje, Ložnica 25;
Milavec Frančiška, Dvorska vas 22;
Ađamič Neža, Blato 15, p. Grosuplje;
Rudman Marko, Drašiči 35, p. Metlika;
Perme Helena, Štepanja vas 120, p. Ljubljana;
Resnik Antonija, Ljubljana, Bezenškova 29;
Petrič Marija, Sodražica 113;
Bajželj Uršula, Vevče 40, p. Dev. Mar. v Polju;
Šulc Marija, Ljubljana, Čampova ul. 10;
Hlebec Matilda, Ljubljana, Zeljarska 8;
Sluga Franc, Kozarje 9, p. Dobrova;
Weithauser Marija, Ljubljana, Ob Zel. jami 17;
Frank Uršula, Ljubljana VII, Aleševčeva 21;
Merljak Kristina, Oražnova 7, Ljubljana.

Brezplačno zavarovano vsoto je KARITAS izplačala ob smrti 3 letnega Kogovška Franca, Dravlje, Rokova pot 10.

KARITAS.

Zvezd ni sram, ko jih gledamo le kot kresnice.
Rabindranath Tagore.

Nagrade za marčevno križanko

Za tokrat in prihodnjic velja, da zaradi pomanjkanja prostora ne bomo več objavljali rešitev križank. — Zreb je nagradil sledeče reševalce marčeve križanke:

1. Škodnik Igo, bančni uradnik, Ljubljana, Kolesijska ul. 25. — 2. Schneller Fani, uradn., Ljubljana VII, Jesenkova 8. — 3. Konkolič Ludvik, akad., Ljubljana, Privoz 2. — 4. Pivk Gašper, tesar, Žibrše št. 10, p. Rovte nad Logatecem. — Drobnič Ludvik, čevljar, Skrovnik 2, p. Tržišče na Dol. — 6. Pevec Ludvik, učitelj, Sv. Gregor, p. Ortnek. — 7. Žužek Angela, učiteljica, Marolči 3, p. Ortnek. — 8. Fugina Saša, dijakinja, Ljubljana, Tyrševa c. 47/b. — 9. Pekle Fedor, dijak, Detelova 4, p. Ljubljana. — 10. Nose Alojzij, mizar, Kolenča vas 11, p. Struge na Dol.

Vsi navedeni bodo dobili v dar po eno vezano slovensko knjigo.

Tri vrste pisateljev

So pisatelji, ki nič ne povedo, a povedo dobro; so drugi, ki veliko povedo, a povedo slabo; najslabši pa so, ki nič ne povedo in še to slabo.
Papini.

Otroška pamet. Učiteljica: »Koliko je star tvoj oče, Janezek?« — Janezek: »Mislim, da toliko kakor jaz, ker je postal istega dne moj oče, ko sem se jaz rodil.«

Zagovoril se je. Grof: »Kaj praviš, Jožef, da je bil ta berač, ki si ga pravkar odpodil, predrzen in nedostojen?« — Sluga Jožef: »Pa še kako, milostljivi gospod grof. Pravim, tako se je obnašal, kot bi bil on grof in ne vi.«

Navihanec. Teta Mica pride na obisk. Govorijo to, govorijo ono. Mama Reza pripoveduje o gospodični Liji, ki da ima mnogo snubcev. Pa pravi teta Mica: »Da, da, ko sem bila mlada, so tudi pred mojimi nogami klečali mnogi fantje...« — Iz kota, kjer se je igral, se oglasi mali Mihec: »Da, to je bil gotovo čevljar, ki ti je jemal mero za čevlje.«

vzemnik posestva ob izplačilu deležev sestram in bratom, skrbi, ki tolikokrat upropasti samo posestvo, bi ob uporabi življenjskega zavarovanja popolnoma odpadle. Na vprašanje, kako oskrbeti otroku doto, daje še vedno najboljši odgovor primerno življenjsko zavarovanje. O tem, da življenjska polica krepi kreditno zmožnost posestnika, naš kmet le malo ve, saj mnogokrat niti vodstva posojilnic ne znajo upoštevati jamstev, ki izhajajo iz življenjske police.

Dejanska uporaba življenjskega zavarovanja v kmečkem gospodarstvu bi pokazala, da je to zavarovanje kmetu celo prav posebno primerno in potrebno. Preostane le vprašanje, kako naj kmet zmore premije. Tudi to poglavje je v resnici mnogo lažje, kot se na prvi pogled vidi. Ob smotrnem, resnaprednem in umnem gospodarstvu bi naše

kmetije lahko nudile naravnost visoka sredstva za vzdrževanje življenjskih zavarovanj. Prav sedanj čas, ko kmet lahko proda prav vsako malenkost in največkrat za res visoko ceno, je kot nalašč primeren, da kmetje preizkusijo prednosti življenjskega zavarovanja.

Prepričani smo, da bo v prihodnosti življenjsko zavarovanje v isti meri zajelo tudi naša kmetijska gospodarstva, kakor jih je zajelo ljudsko zavarovanje KARITAS. Tudi v gospodarstvu nosi vsaka doba svojo značilno potezo. Taka značilna poteza kmečkemu gospodarstvu bo v prihodnosti pri nas življenjsko zavarovanje, ki bo postalo vsakemu kmečkemu gospodarstvu prav tako potrebno, kakor je že danes požarno zavarovanje. Zato je prav, da se življenjskega zavarovanja naš kmet oklene že sedaj, ko ima za to dovolj denarnih sredstev.

Italijansko zavarovalstvo

Poslovanje zavarovalnic v Italiji je urejeno z zakonom z dne 29. aprila 1923.

Leta 1941. je v okviru teh zakonitih predpisov poslovalo v italijanskem kraljestvu 118 zavarovalnic, in sicer 85 zasebnih narodnih (domačih) zavarovalnic, 32 tujih in 1 poldržavni zavod (Istituto Nazionale delle Assicurazioni). Med domačimi je 65 delniških družb, 16 vzajemnih zavarovalnic, 4 so urejene na združni podlagi, dočim so tuje vse osnovane v čisti delniški obliki.

Italijansko narodno gospodarstvo načrtno zmanjšuje število zavarovalnic, pri čemer zlasti smotrno izpodriva tuji zavarovalniški kapital. Tako je leta 1932. delovalo v Italiji še 156 zavarovalnic, med temi 49 tujih, do leta 1941. pa se je število vseh zavarovalnic skrčilo že na 118, med temi je bilo tujih le še 32. Po narodnostnem značaju kapitala in organizacije je bilo l. 1941. italijanskih zavarovalnic 86, francoskih 14, švicarskih 7, angleških 6, nemških 5.

Osnovni kapital, vložen v delnice in deleže domačih zavarovalnic, je znašal 31. decembra 1939 skupno 801.983.305 lir, od tega vplačan 612.207.422 lir. Razmerje med podpisanim in vplačanim kapitalom znaša to leto 76% ter je zadnja leta postopoma naraščalo, kajti l. 1930. je znašalo še 64%. (Pri tem je upoštevana že Compagnia di Roma z osnovnim kapitalom 200 milijonov lir, vplačanih je 100 milijonov lir; to podjetje, ki naj bi v evropski zavarovalniški organizaciji stopilo ob stran Münchener-Rückversicherungs-A. G., je l. 1941. rodila potreba po močni pozavarovalni ustanovi v Italiji, potem ko je zaradi vojne odpadla možnost porazdelitve rizikov preko angleškega trga.)

Premijski donos vseh italijanskih zavarovalnic je v letu 1939. za ves direktni in indirektni posel (pozavarovanje) znašal neto (brez pristojbin in davščin) 4.253.211.015 lir, od česar odpade na zasebne zavarovalnice 3.299.592.995 lir, na poldržavni Istituto Nazionale delle Assicurazioni 953.618.020 lir. Med zasebnimi zavarovalnicami so izkazale domače zavarovalnice premijski donos 3.202.082.494 lir, tuje pa 97.510.501 lir, iz česar je razvidno, da domače italijansko zavarovalstvo odločilno prevladuje nad tujim, kar je uspeh smotrnega prizadevanja za osamosvojitve narodnega gospodarstva tudi na področju zavarovalstva. Na to kaže tudi dejstvo, da že 20 let ni prišla v Italijo z delom nobena tuja zavarovalnica, medtem ko je bilo v tem razdobju ustanovljenih 25 domačih podjetij.

(Dalje prihodnjic.)

Naopak gledamo svet, pa pravimo, da nas on vara.
Rabindranath Tagore.

Nesporazum. Zdravnik: »Vi mnogo pijete?«
Bolnik: »Tako srednje.« — Zdravnik: »Iz navade?«
— Bolnik: »Ne, iz kozarca.«

Na shodu. Govornik: »Vi veste, da sem se vedno boril za poštenost in pravico, medtem ko so se naši nasprotniki borili le za denar.« — Nekdo izmed poslušalcev: »Da, da, vsakdo se bori za tisto, česar mu manjka.«

Slikar in mizar. Srečata se slikar in mizar, katerih vsaki nosi podoben zavoj. Vpraša mizar: »Kaj pa nosite, gospod sosed?« — Slikar odvije zavoj in pokaže mizarju svojo najnovejšo sliko, predstavlja jo nago žensko. Nato mizar odvije svoj zavoj, v katerem je bila stranišna deska, ter pravi: »Ravno prav! Jaz pa nosim okvir za vašo sliko.«

Mestna hranilnica ljubljanska

izplačuje „A vista vloge“ vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi.

Pupilarno
varna!

Sodno depozitni oddelek. ♦
Hranilniki. ♦ Tekoči računi.

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

MLADA MOČ

Dragi mladi prijatelji! Kakor vidite, je »Naša moč« naenkrat hudo shujšala. Zato boste razumeli, da morajo tudi naša pisma postati znatno krajša. Naših prijateljskih zvez pa kljub temu ne bomo pretrgali. Vi, ki imate na razpolago dovolj papirja, mi boste še naprej pridno in mnogo pisali. Jaz pa vas bom tudi še v naprej sleherni mesec po sedanji navadi nagradil. Le da ne boste dobili posebne naloge, temveč velja tudi za vas kot naloge rešitev nagradne križanke v »Naši moči«. Poleg desetih reševalcev te križanke bodo torej poleg vedno še štirje izmed vas nagrajeni. Da vam križanke ne bodo delale preveč preglavic, bodo poslej manjše in lažje.

Mnogo bi vam rad napisal o tem, kako ste v marčevi skrivalnici iskali palčke. Zal se moramo vi in mi zadovoljiti le s tem, da vam sporočim, kdo je bil izžreban za nagrade, namreč: Tekavčič Rozika iz Lazine, p. Hinje, Jesih Verica, Belči vrh, p. Dragatuš, Gregorič Alojzij, Bločice, p. Grahovo in Kišek Anton, Sv. Križ pri Vel. Loki. Knjige dobite do konca meseca aprila.

Vse vas iskreno pozdravlja
br. Ivo.

Božja lekarna se odpira

Prof. dr. Maks Wraber.

Dolgo in hudo nas je trla kruta zima, jemala nam je moči in nam izpodjedala zdravje. Slednjič se je morala umakniti ljubeznivi pomladi, ki prihaja v deželo in nam prinaša novo življenje, polno svežih moči in novih upov.

O potrebi in koristnosti pomladanskega zdravljenja se je pisalo že mnogo in tudi v našem listu smo že razpravljali o tem predmetu ter ugotovili, zakaj je temeljito in skrbno pomladansko zdravljenje tolikšne važnosti za naše duševno in telesno zdravje. Danes o tem vprašanju ne bomo izgubljali besed. Dolgotrajna in ostrá zima nam že sama po sebi nalaga potrebo korenitega zdravljenja, vojni čas pa to potrebo še podvaja; v zimski prehrani nismo imeli izbire, kakršno bi si bili želeli, in je telo marsičesa pogrešalo, kar bi bilo v rednih razmerah dobilo. Zatorej z obema rokama sezimo po zdravilnih snoveh, ki jih izdeluje pomladanska narava in nam jih v zdravilnih zeliščih nudi v izobilju brez kakršnega koli odmer-

janja. Njeni čudodelni delavnici ne primanjkuje surovin in vsakovrstnih snovi, iz katerih gradi rastline in jim vliva skrivnostno zdravilno moč, da z njo lajša človeško bedo.

Kako resnične in življenjske so pesniške besede našega dobrodušnega Vodnika: »Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemat' od nje ne zamudi!« Pomlad odpira lekarno božje stvarnice narave. Ne zamudi vstopiti in si nabrati zdravil, da si okrepiš telo in duha za vedro razpoloženje in uspešno delovanje v neugodnih življenjskih razmerah!

Po lekarnah in drogerijah je začelo primanjkovati teh in onih umetnih zdravil, druga postajajo nezmogljivo draga. Narava pa ti na stežaj

odpira vrata svoje lekarne in ti zastoj ponuja zdravilne izdelke vseh vrst v najpristnejši obliki in v vsaki količini. Za vse bolezni ima učinkovite leke, le za lenobo in nemarnost jih nima. Kogar gloda ta bolezen, mora izhirati, če si pravočasno ne pomaga z močno voljo do dela in prizadevanja. — Malo truda le stane, da si v naravi nabereš pristnih zdravil, nekaj skrbnosti je treba, da jih dobro spraviš in pripraviš, pa nekaj znanja seveda tudi, da njihovo zdravilno moč pravilno izkoristiš.

»O, blagoslov močan je položen
v rastline, rude, če jim veš namen.«

(Shakespeare, Romeo in Julija.)

NAGRADNA KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11				12			
13			14		15		
16			17		18		
19		20	21		22	23	24
25	25a		26		27		
28		29		30			
31				32			
33				34			

Vodoravno: 1. Rimsko božanstvo vojske. — 5. Vsejemo ali vsadimo ga. — 9. Iznajdba. — 10. Cesarstvo v Vzhodni Indiji. — 11. Prva dva zloga naslova, ki ga ima zdravnik za zobe. — 12. Nevestina oprema. — 13. Predplačila (Pazi! Množ.) — 14. Kazalni zaimek. — 15. Vrsta vrbe (2. sklon množ.). — 16. Glavna hrana v vzhodni in južni Aziji, pa tudi mi ga radi jemo. — 17. Kratica, ki pomeni irsko teroristično organizacijo. — 20. Šivalna potreščina. — 22. Medmet, ki naj pomeni besede: torej, glej in podobno. — 25.

Predlog. — 26. Kazalni zaimek. — 27. Del žitne rastline. — 28. Desni pritok srednje Donave, izvirajoč v štajerskih Alpah. — 30. V vrsto mačk spadajoča zver, doma v Ameriki, imenovana tudi srebrni lev ali kugar. — 31. Očka. — 32. Pridrevnik, ki znači vrsto barve. — 33. Pisan znak za pevski glas. — 34. Teža zavoja.

Navpično: 1. Obrtnik. — 2. Portugalsko otočje v Atlantskem oceanu. — 3. Neprijeten sodni poseg v domače gospodarstvo. — 4. Oblika pomoznega glagola biti. — 5. Hrvatski državni zbor. — 6. Navaden števnik. — 7. Slovenski nabožni pesnik s krstnim imenom Gregor. — 8. Kraj pri Jeruzalemu, kjer se je Kristus po vstajenju prikazal dvema učencema. — 14. Črnilo. — 18. Velikonočni vzklik. — 19. Nasilnik. — 21. Majhen jonski otok, znan iz starogrške zgodovine in bajelov. — 23. Planinska staja. Po takih stajah se imenuje tudi del doline pri Planici. — 24. Pridetek druge košnje. — 25. a. Prislov. — 29. Kol, ki je na enem koncu ojačen. — 30. Pregrinjalo.

Rešitve je poslali najkasneje do 31. maja t. l. na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, Palača Vzajemne zavarovalnice. — Deset pravih rešitev bo nagrajenih s knjižnim darom.

Jeza je podobna preiskremlju konju. Če mu pustite svobodo, se ob lastni ognjevitosti utruji.

Shakespeare.

Otroška pamet. Učitelj: »Slavko, povej mi kak pregovor.« — Slavko: »Rana ura — zlata ura.« Učitelj: »Zelo dobro! Pa ti, Mirko, povej še ti enega!« — Mirko (dolgo razmišlja, medtem ko učitelj postaja nestrpen): »Človek, ne jezi se!«

Resnična zgodba. Na vratih pozvoni. Odprem. Zunaj stoji dečko kakih 10 let star in prosi: »Prosim za kak dar. Sem popolnoma sam sebi prepuščen. Oče je umrl v ujetništvu, mama pa leži v bolnišnici. Če pridem brez denarja domov, me bosta spet pretepla.«

Kako so pri Gobcu gasili

Janko Mlakar

Jutranja megla se je pravkar razblinila in prvi sončni žarki so že objeli temno Vrtačo, ko je stal Gobec pred svojo novo enonadstropno hišo in kritično motril napis, ki se je črno odražal na beli steni. Napisano je bilo pa tole: »Miha Gobec«. Spodaj pa z nekoliko manjšimi črkami: »Penzijon in restavracija s tekočo vodo, kopeljo in sončenjem.«

Napis mu je bil všeč. Ko ga je počasi prebral, zlog za zlogom, je zadovoljno poki-mal, nato pa z mogočnimi koraki odkorakal na prostorno dvorišče, kjer si je še ogledal gospodarska poslopja: hlev, klet, kolarnico, garažo in dolgo pokrito kegljišče. Vse zgradbe so še dišale po apnu, barvi in laku. Za hlevom so ležali tramovi in deske, katere je rabil gradbeni podjetnik za odranje, na koncu kegljišča je pa zijala skoraj prazna apnenica. Vse je kazalo, da je bila Gobčevina šele pred kratkim dodelana.

Ko se je gospodar po temeljitem ogledu z zadovoljnostjo v srcu in na obrazu vrnil pred hišo, se je ozrl, kakor navadno, na Vrtačo, ki se je že kopala v jasnem jutranjem

soncu. Tu ga je mahoma vse veselje nad lepo domačijo minilo. Prej tako zadovoljni obraz se mu je v jezi kar spačil, iz ust mu je pa priletelo togotno, sikajoče: »Prokleti skavti!« Nato se je sunkoma obrnil in izginil v vežo.

Nedolžni vzrok nenadne spremembe Gobčevega razpoloženja je bila široka jasa, ki se je pred njegovimi očmi v grdem še rjavem pasu vlekla od podnožja Vrtače noter do grebena. Pa ni treba misliti, da so skavti v njegovem gozdu taborili in ga zažgali! Nikakor ne! Preklinja jih zato, ker so mu skušali rešiti imovino pred požrešnim ognjem.

I.

Vas Orehovca, v kateri je Gobec pred nekaj leti odprl »restavracijo s tekočo vodo, kopeljo in sončenjem«, leži prav lepo v zatišju med srednje visokimi gorami, ki so poleti zelene, pozimi pa bele. Čeprav ima le kakih trideset števil, porabiš kljub temu skoraj četrt ure, preden jo pustiš za hrbtom. Hiše se namreč ne drže skupaj, marveč so raztresene. Ker imajo kokoši predaleč, da bi

hodile na tuje dvorišče brskati po gnoju, in ni tudi drugih okoliščin, ki povzročajo med sosedmi, ki jih loči samo kap, razne prepire in pravde, bi lahko vsi odvetniki pomrli od pomanjkanja, če bi čakali na Orehovčane.

Za vasjo teče potok, ki se imenuje kratko malo »Potok«. Prvi naselniki, ki so se naselili v spoštljivi razdalji od njega, so bili najbrž preleni, da bi dali bistri vodici posebno ime. Ta lenoba se še sedaj nekoliko pozna na njihovih potomcih, zlasti ob košnji. Tako ima sosednji Strniščan že pol travnika pokošene-ga, ko v Orehovci kosce šele ogleduje koso in premišljuje, če bi jo bilo treba sklepati. Orehovčani so sploh skromni ljudje in se nikjer ne silijo v ospredje.

Cerkvi imajo dve. Ena je v bližnjem Strnišču; posvečena je sv. Janezu brez glave. Tja gredo, kadar je suša, za dež prosit. Ker je pa v Orehovci, kakor pravijo hudobni jeziki, dež doma, ima večkrat sv. Janez skozi celo leto pred njimi mir. Drugo cerkev, župno, imajo v dobro uro oddaljenem Jesenovcu. Posvečena je sv. Roku, o katerem pravijo, da rad pomaga pri kužnih boleznih. Orehovčani se pa sploh v vseh križih in težavah, izvzemši sušo, nanj obračajo, pa le takrat, kadar so v veliki sili, ker se večinoma ravnaajo po pre-

M. Podbreška:

Iz dnevnika zavarovalnega zastopnika

(Nadaljevanje.)

V zadnjih par dneh sem pobral pri zavarovanih, ki jim poteče čas, denar za plačilo premije. Jeran je ljudi tako navadil in jaz vem, da bi se jim zameril, če bi zahteval, naj ljudje denar sami pošiljajo. Vzajemni. Tistih nekaj vrstic na položnici hitro izpolnim, kmet pa se le težko pripravi k pisani.

Nekaterim gre trdo za denar. Poletni čas je, ko kmet nima kaj prodati in zato mu je res težko odriniti dva stotaka ali še več. Toda meni je ravno na tem največ, da bi ljudje pravočasno plačali. Vsakemu dopovem, da je upravičen do zavarovalne vsote samo, če ima pravočasno poravnano zavarovalnino. Tega marsikdo ne razume, ker misli, da je zadosti, če je zavarovan in plača tekom leta, kadar pač more. Res se je treba potruditi z našimi ljudmi. Posebne težave imam s svojimi zavarovanci, kajti oče Jeran je imel svoje ljudi že tako navajene, da mu ni bilo potrebno pričakati se z njimi. Tudi jaz upam, da bom pri sovaščanih v nekaj letih dosegel isto.

Pri Bregarju sem bil, ker njemu v nekaj dneh poteče plačilni rok. Pa me ni bil nič kaj vesel, ko sem povedal, po kaj sem prišel.

»Naj te koklja brčne,« mi je dejal pol v šali, pol za res. »Nimam denarja, fant, nimam.«

»Toda za zavarovanje, oče...«

»Nimam toliko, da bi ti plačal. Mlatilnico sem kupil. Devet tisočakov sem plačal zanjo in voznino še posebej. Zdaj ne bomo več konjev gonili v krogu, da postanejo vsi vrtoglavi. Presneto draga reč je takale mlatilnica. Če hočeš, jo lahko pogledaš.«

Pogledala sva mlatilnico najnovejše vrste. Se jaz sem bil ponosen, da si je oče Bregar kupil nekaj, česar nima še noben kmet v okolici. Vendar me je na tihem jezilo, da more biti tako nespameten, da zanemarja plačilo zavarovalnine. On, ki vendar s časom koraka in ljubosumno pazi, da bi ga kak sosed ne prehitel! Ko sva se torej vrnila v hišo, sem poskusil znova govoriti z njim.

»Kako bova naredila, oče?«

Resno me je pogledal.

»Saj sem ti rekel, da nimam toliko denarja v hiši. Nekaj kovačev, to je vse, kar mi je ostalo. Pridi čez teden dni. Dotlej prodaj zgodnji krompir, pa ti bom odrinil. Saj si na kmetih zrastel, pa ne veš, da kmet ne dobi prvega plače, kakor kakšen uradnik. Mi smo odvisni od tega, kdaj in koliko nam zemlja rodi.

govoru: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.« Zato se ne morejo Jesenovčani posebno pritoževati, da jim jemljejo Orehovčani v cerkvi prostor. Za srednji spol je predaleč, zlasti ob slabem vremenu. Ker se hišna opravila ne štejejo med prepovedana hlapčevska dela, ne more velik del žensk, omoženih in samskih, tudi ob nedeljah od doma; moški pa gredo k sv. maši itak le takrat, kadar imajo kaj važnega v Jesenovcu opraviti. So pa vsi, moške in fantje, še ponižnejši od svetopisemskega cestinarja, ki je ostal v templju zadaj. Orehovčani ostajajo namreč kar zunaj.

Splošno so pa Orehovčani pošteni in bogaboječi ljudje, ki se nikdar ne pregreše zoper postave, če je nevarnost, da bi prišlo to na uho sodnji ali orožnikom. Kar se tiče božjih in cerkvenih zapovedi, pa niso tako natančni, ker mislijo, da sodi Bog po drugih »paragrafih«, kakor so tisti, ki jih duhovniki na prižnicah oznanjajo. Sicer jih pa itak ne slišijo, saj tisti ne, ki bi jim bilo treba.

Orehovca je postala zadnja leta letovišče. Tja zahajajo večinoma taki, ki hočejo med počitnicami kaj prihraniti in tudi z letovanja kaj s seboj odnesti, za kar je v ljubki vasi pod Vrtačo dosti prilike. V lazeih rastejo najboljše rdeče jagode, debele ko drobne češnje,

»Čez tri dni poteče rok,« sem menil zamišljeno. Bregar me je prijateljsko potrepal po rami. »Pusti to, Janez. Saj mi ne bo ravno v teh treh dneh pogorelo. Čez teden pa dobiš.«

No, seveda, nič čudnega ni, če oče Bregar ravno danes nima denarja. V kmetskih hišah se to mnogokrat primeri. Zato nisem več silil vanj. Poslovil sem se in šel. Drugi dan sem se peljal v Ljubljano. Imel sem s seboj denar od zavarovancev in nekaj novih zavarovalnih ponudb. Izplačali so mi tudi mojo provizijo. Ko sem plačeval zavarovalnino, sem se nenadoma spomnil očeta Bregarja. Čemu bi mu pošiljal opomine, ko imam jaz denar v žepu in mu ga lahko za nekaj dni posodim. Jezo mu prihranim in da ne bo užaljen, mu tega sploh ne povem. Kadar mi izroči denar, si ga bom pa pridržal in on ne bo vedel, da sem že prej plačal zanj.

Kar dobro se mi zdi, da sem zadevo tako modro uravnal. Ne, da bi se ravno bal ognja, ampak zato, ker sem nekaj dobrega storil Bregarjevemu, ki jih imam rad.

Kaj se je zgodilo, moj Bog, kaj se je zgodilo! Ali sem mogel misliti, kako blizu včasih stoji nesreča in preži na nas! Res, človek mora biti vedno pripravljen na vse, prav na vse, tudi na smrt. Ves sem razburjen, pero mi drhti v utrujeni roki. Vendar moram, moram pisati. Čutim, da so dogodki, ki so se odigrali danes, v tesni zvezi z mojo bodočnostjo. Ah, kako smešno se lovim okrog oglov! Naravnost in od kraja moram vse popisati.

Včeraj popoldne po pevski vaji sem prosil Bregarjevo Micko, če jo smem spremiti do doma. Bila je malo začudena, vendar je dovolila. Sklenil sem, da moram iz njenih ust slišati svojo srečo ali nesrečo. Saj sem toliko moža, da upam prenesti vse, pa naj pride kar koli. Hudo bi mi bilo sicer, neznanstvo hudo, toda to je druga stvar.

Peljal sem Micko od fragne cerkve proti Vrbju. Nisva šla po poti, temveč sva krenila po daljši stezi čez travnike. Imela sva dovolj časa, saj je bilo nedeljsko popoldne in jaz sem imel Micki toliko povedati.

Sredi travnika sem obstal, prijel dekletko za roke in ji odkrito izpovedal svojo ljubezen. Osupla in srečna me je poslušala, potem pa se je kar naenkrat zjokala.

»Micka, kaj pa je? Ali sem te razžalil?«

Odkimala je, toda še dolgo je revica jokala. Potem je pa priznala, da je sama čutila isto in se je čudila, zakaj ne pridem z besedo na dan.

»Veš, Micka, nisem upal. Siromašni cerkovnik in organist, pa bogatega kmeta hčerka. Take stvari se berejo samo v romanih in še tam so zlagane. Moral sem čakati, da se vpeljem s svojim novim, zastopniškim poklicem. Moral sem si povečati dohodke, ker svoji ženi bi vendar kakšno pametno

gozdovi so polni jurčkov in drugih gob, ob Potoku in višje na gričih pa leščevje vsako leto dobro obrodi. Letoviščarji navadno jagode sproti spravijo, če jih ne spremene v marmelado, gobe in lešnike pa posuše za »slabe čase«.

Orehovca se je, odkar so začeli hoditi tuji vanjo, zelo spremenila in olepšala. Marsikak posestnik je v zgornjih prostorih, katere je prej porabil za sadje in druge pridelke, naredil prijazne sobe in jih za lep denar oddajal. Tudi Vodopivec, ki je imel na zgornjem koncu vasi svoje posestvo, je hišo preuredil in gostilno spremenil v »restavracijo«. Edini Gobec, njegov konkurent na spodnjem koncu, se ni hotel premakniti. Prav za prav, hotel bi že, pa se je bal stroškov, ker je bil precej trd za denar. Hiša je bila enonadstropna, pa je kazala tako lice, kakor bi premišljevala, ali naj stoji ali naj se sesede. Deske, s katerimi je bila krita, so bile obupno zveržene in razpokane, omet je ležal na tleh, namesto da bi ostal na zidu, okna in vrata so bila pa vsa postranična, kakor usta pri človeku, ki ga je zadela kap samo po eni strani. Gospodarsko poslopje je bilo pa še v slabšem stanju. Skratka, Gobčevina je bila v veliko sramoto vsemu »letovišču«.

željo nerad odrekel. Zdaj sem že toliko napredoval, da upam stopiti pred oltar in pošteno skrbeti za svojo družino.«

»Glej, Janez, to si pa modro ravnal. Nisem vedela, da si tako pameten in preudaren. Zdaj te imam še rajši.«

Oh, kako sem bil srečen, kako neskončno srečen. Le en pomislek mi je kakor mora ležal na srcu.

»Micka! Kaj misliš, da bi rekli tvoj oče, če bi še danes stopil prednje in zasobil?«

»Oh, to pa še nikar! Jaz sem drugače sklenila. Kar začela si bom pripravljati balo. Oče se bodo čudili in bodo vprašali: Zakaj pa to? Takrat bom pa kar pogumno povedala. Oče se bodo sicer jezili, toda spoznali bodo, da jim vsa jeza nič ne pomaga in se bodo vdali.«

»Bojim se, Micka, da ne bo tako.«

»Bo, Janez, bo, le brez skrbi bodi,« mi je goreče zatrdila. Kako sem bil ponosen, da imam tako odločno dekletko. Z njo mi ne bo težko iti skozi življenje! (Dalje prihodnjič.)

Velike, močne duše so redko jezne, tem pogosteje pa ljudje-slabiči. Weber.

Ilustracije in klišei dajo reklami šele pravo lice. - Za reklamo v visokih nakladah uvažujte samo offsetni tisk, ki je danes izmed vseh najcenejši!

Kamnotisk
Knjigotisk - Bakrotisk - Klišarna
Litografija
Fotolitografski oddelek, kjer je atelje za barvno fotografijo v naravnih barvah

LJUDSKA TISKARNA
Ljubliana, Kopitarjeva ul. 6

Vendar je marsikak Orehovčan zašel v Gobčevo gostilno, ker je točil pijačo, ki je bila še vedno kolikor toliko vino, čeprav ga je »rezal« s tistim, ki je rastel okrog hiše na drevesih, medtem ko ga je Vodopivec rad krščeval. (Dalje prihodnjič.)

Cipresi

O cipresa moje domovine, ki si temna, kakor moja duša, zaprta in mrka, kakor moja duša...! Cipresa, ki te veter stresa, a te ne razkrije, ki te sonce osvetljuje, pa ne razgreje; cipresa, ki skrivaš svoje deblo, kakor telo skriva dušo; cipresa, ki te zima pokrije z ledom, a te ne ubije; ki te sonce žge, a te ne požge, cipresa moje domovine, ti moja učiteljica, prijateljica moja in sestra, vlij vame nekaj svoje skrite modrosti, daj mi nekaj svoje tihe moči...!

Papini.

Pozna ga. Kodrič: »Veš, to pa ni lepo od tebe! Sosedu si posodil tisočak, meni pa še desetaka ne zaupaš.« — Keber: »Hm, soseda ne poznam tako dobro ko tebe.«

V letovišču. Letoviščar: »Kako ste mogli napisati na hišo »Gostilna in penzija pri lepem razgledu«, ko pa o kakem razgledu ni niti govora?« — Gostilničar: »Hm, saj imate vi v Ljubljani tudi hotel »Slon« brez slona.«